

सन २०२४-२५ करिता निसर्ग पर्यटन स्थळाचा
विकास (२४०६-२२९५) या राज्य योजनेअंतर्गत निधी
वितरित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.६३/भाग-१/फ-९
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- १४ ऑक्टोबर, २०२४

वाचा :-

१. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.३४/अर्थ-३, दि. १.४.२०२४
२. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.४४/ फ-९, दि.०९.०५.२०२४
३. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३, दि. २५.०७.२०२४
४. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.६३/भाग-१/फ-९, दि.०७.०८.२०२४
५. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.६३/भाग-१/फ-९, दि.१३.०८.२०२४
६. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.६३/भाग-१/फ-९, दि.११.०९.२०२४
७. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.४४/ फ-९, दि.२०.०९.२०२४
८. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.७०/फ-९, दि.०३.०९.२०२४
९. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/११०६/२०२३-२४, दिनांक ०७.०३.२०२४
१०. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/११०८/२०२३-२४, दिनांक ०७.०३.२०२४
११. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/४७०/२०२४-२५, दिनांक १३.०८.२०२४
१२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२४/५२४/२०२४-२५, दिनांक २६.०८.२०२४
१३. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/५५५/२०२४-२५, दिनांक ०६.०९.२०२४
१४. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/५६६/२०२४-२५, दिनांक ०९.०९.२०२४
१५. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/५७१/२०२४-२५, दिनांक १०.०९.२०२४
१६. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/५७३/२०२४-२५, दिनांक १२.०९.२०२४
१७. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/५८३/२०२४-२५, दिनांक १९.०९.२०२४
१८. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/६०७/२०२४-२५, दिनांक २४.०९.२०२४

१९. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/६१७/२०२४-२५, दिनांक २६.०९.२०२४
२०. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२४/६३७/२०२४-२५, दिनांक ०१.१०.२०२४
२१. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र.कक्ष- १/पी/यो/चाबाप्र/प्र.क्र.२०/६६७/२०२४-२५, दिनांक ११.१०.२०२४

प्रस्तावना :-

सन २०२४-२५ करिता निसर्ग पर्यटन स्थळाचा विकास (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षांतर्गत रुपये २७३००.०० लक्ष नियतव्यय मंजूर व अर्थसंकल्पित आहे. त्यानुषंगाने वाचा क्र.२,४ ते ७ येथील नमूद शासन निर्णयान्वये सदर लेखाशिर्षांतर्गत एकूण रु.१०१३१.६९ लक्ष इतके अनुदान वितरित करण्यात आले आहे. तसेच अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे वाचा क्र. ९ ते २१ येथील नमूद पत्रान्वये सदर लेखाशिर्षांतर्गत उपशिर्षनिहाय अनुदान उपलब्ध करून देण्याची विनंती केली आहे.

वित्त विभागाच्या वाचा क्र.१ व ३ येथील नमूद दि. १.४.२०२४ व दि. २५.०७.२०२४ रोजीच्या परिपत्रकान्वये वित्तीय वर्ष सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पीय तरतूदीची मासिक निधी विवरणपत्रे अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) प्रशासकीय विभागांकडून नोंदविण्यात आल्यानंतर विभागास सन २०२४-२५ च्या प्रथम नऊ माहीकरिता (डिसेंबर, २०२४ अखेर) आवश्यक असणारा अनिवार्य व कार्यक्रमांतर्गत खर्चाचा अर्थसंकल्पित निधी एकूण वार्षिक तरतूदीच्या परिच्छेद क्र.३ मध्ये नमूद उद्दिष्टासाठी ६०% च्या मर्यादेत आणि उर्वरित उद्दिष्टासाठी ७०% मर्यादेत तसेच केंद्र पुरस्कृत योजनेतील केंद्र हिस्सा व राज्य हिस्सा प्रथम नऊ माहीकरिता (डिसेंबर, २०२४ अखेर) ६०% च्या मर्यादेत अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) वितरीत करण्याच्या अनुषंगाने सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. सदर मासिक विवरणपत्रानुसारचा निधी एप्रिल ते डिसेंबर, २०२४ या कालावधीमध्ये पुढे/मागे ओढून घेण्याची सुविधा अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) देण्यात आली आहे. तसेच वित्त विभागाच्या सदर दिनांक २५.०७.२०२४ रोजीच्या परिपत्रकातील परिच्छेद क्र.३ मध्ये नमूद केलेल्या उद्दिष्टाकरीता प्रत्यक्ष खर्च करण्यापूर्वी याबाबतचे प्रस्ताव ठोस समर्थनासह आवश्यकतेनुसार नियोजन विभागामार्फत वित्त विभागास सादर करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

वित्त विभागाचे वाचा क्र.१ व ३ येथील नमूद परिपत्रकानुसार अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे वाचा क्र. ९ ते २१ येथील पत्रान्वये प्राप्त निसर्ग पर्यटन स्थळाचा विकास (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षांतर्गत चालू बाब प्रस्तावास अनुसरून BDS प्रणालीवर अनुदान वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय :-

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचेकडून वाचा क्र.९ ते २१ येथील नमूद पत्रान्वये प्राप्त झालेले प्रस्ताव व वित्त विभागाचे वाचा क्र.१ व ३ येथील नमूद परिपत्रकानुसार बीम्स प्रणालीवर उपलब्ध निधी विचारात घेता, प्रस्तावातर्गत मागणी लक्षात घेऊन सन २०२४-२५ या वित्तीय वर्षात निसर्ग पर्यटन स्थळाचा विकास (२४०६-२२९५) या योजनेमधून खालील तक्त्यात नमूद केल्यानुसार व सदर शासन निर्णयासोबतच्या “प्रपत्र-अ” मध्ये दर्शविण्यात आलेल्या निसर्ग पर्यटन स्थळाकरीता ०२-मजुरी अंतर्गत रु.२९०.०२ लक्ष, २१-साहित्य पुरवठा अंतर्गत रु. १७६०.४८ लक्ष, २७- लहान बांधकामे अंतर्गत

रु.१७३८.२३ लक्ष व ५०-इतर खर्च अंतर्गत रु. ३४५६.२७ लक्ष असा उपशिर्षनिहाय एकूण रु.७२४५ लक्ष इतका निधी खालील अटीच्या अधिन राहून वितरित व खर्च करण्यास मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे:-

१. सदर निधीसाठी नियंत्रक अधिकारी म्हणून अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प,नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर हे राहतील. त्यांच्याकडे हा निधी सुपूर्द करण्यात येत आहे. या योजनेंतर्गत घ्यावयाच्या कामाची अंमलबजावणी कृती आराखड्याप्रमाणे, विहित कार्यपद्धतीनुसार आणि ठरविलेल्या मुदतीत करण्याबाबत दक्षता घ्यावी. याबाबत सविस्तर मार्गदर्शक सूचना क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना द्याव्यात आणि अंमलबजावणीबाबत वेळोवेळी आढावा घ्यावा. मंजूर निधीपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी दक्षता घ्यावी.
२. उपरोक्त खर्च विहित कार्यपद्धतीनुसार तसेच अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध मासिक निधी प्रवाहानुसार खर्च करण्यात यावा. यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.
३. सदर योजनेंतर्गत वाचा येथील क्र.९ ते २१ येथील पत्रान्वये सादर केलेल्या प्रस्तावातील वनवृत्ताच्या प्रपत्र-ब मध्ये प्रस्तावित केलेल्या कार्यबाबींना आवश्यकतेनुसार सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता प्रदान केलेली आहे याची खातरजमा झाल्यानंतरच उपशिर्षनिहाय सदर कार्यबाबींवर निधी खर्ची टाकण्यात यावा.
४. सदर मंजूर कामामध्ये द्विरुक्ती होणार नाही आणि मंजूर कामांव्यतिरिक्त कोणत्याही नवीन बाबींवर /नवीन क्षेत्रावर/ नवीन कामांवर खर्च करण्यात येणार नाही तसेच कामात कोणतीही अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
५. प्रस्तावित कामांमध्ये निसर्गपुरक असलेले साहित्याचा जास्तीत जास्त वापर करावा.
६. नियंत्रक अधिकाऱ्यांना सूचित करण्यात येते की, एकूण वितरीत केलेल्या/करण्यात येणाऱ्या तरतूदीपेक्षा कोणत्याही परिस्थितीत अतिरिक्त खर्च होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी.
७. सदर तरतूद खर्च करतांना वित्त विभागाने वेळोवेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्तीचे पालन करावे.
८. अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध असलेला निधी कोषागारातून आहरीत करण्यापूर्वी तसेच खर्च करताना राज्य शासनाची कार्य नियमावली, वित्तीय नियमावली, अर्थसंकल्पीय नियम पुस्तिकेतील तरतूदी व सर्व अटी/शर्तीचे पालन करावे.
९. सदर आर्थिक वर्ष २०२४-२५ मध्ये मंजूर व वितरीत अनुदानाच्या मर्यादेत खर्च सिमीत ठेवावा.
१०. सदरहू मंजूर करण्यात आलेले अनुदान संबंधित कोषागारातून काढून घेतल्यानंतर काढण्यात आलेली रक्कम महालेखापाल कार्यालयातील लेख्यात त्याच शिर्षाखाली नोंदली गेली आहे किंवा नाही याची खात्री करून घ्यावी व त्याबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.
११. संस्थेने मागील वर्षाकरिता त्यांनी उपलब्ध करून दिलेल्या अनुदानाच्या विनियोगाबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास तसेच महालेखापालांना तात्काळ सादर करावे. त्याचप्रमाणे, आता वितरित करण्यात येत असलेल्या अनुदानाचे तपशिलवार देयक व विनियोग प्रमाणपत्र देखिल (Utilization Certificate) महालेखापाल, लेखा परिक्षा, महाराष्ट्र-२ नागपूर व शासनाला तातडीने सादर करावे.
१२. उपरोक्त अनुदानामधून केलेल्या खर्चाचे स्वतंत्र लेखे व पुस्तके तपासण्याचे अधिकार महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर यांना राहतील व त्याकरीता सदर संस्था त्यांना संपूर्ण सुविधा उपलब्ध करून देईल.

१३. सदर खर्च वित्त विभागाच्या दिनांक ०१.०४.२०२४ व २५.०७.२०२४ रोजीचे परिपत्रकातील अटीची पूर्तता होईल, याची दक्षता घेण्यात यावी.
१४. सदर मंजूरीस शासन निर्णय क्रमांक एमएससी- २०११/प्र.क्र. १७८/फ-५, दिनांक ३०.९.२०११ च्या परिशिष्टात नमूद केलेल्या अटी व शर्ती बंधनकारक असतील.
१५. सदरहू कामे करतांना वन (संवर्धन) कायदा १९८० मधील तरतुदींचा भंग होणार नाही तसेच सर्वोच्च न्यायालय/उच्च न्यायालय/केंद्र शासनाच्या व्याघ्र संवर्धन प्राधिकरण यांनी दिलेल्या मार्गदर्शक सुचना/आदेशाची अवहेलना होणार नाही, याची सुध्दा दक्षता घ्यावी.
१६. केंद्र शासन व राज्य शासनाचे निसर्ग पर्यटन धोरणाशी अनुकूल राहतील अशीच कामे कार्यान्वित करावी.
१७. शासन निर्णय दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६ नियम पुस्तिकेत नमूद केल्यानुसार तसेच उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१७ मध्ये नमूद गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलच्या कार्यपद्धतीनुसार निविदा प्रक्रियेत ई-निविदा प्रणालीचा वापर करावा.
१८. कामांची अंमलबजावणी करताना कामांचे एकत्रीकरण करून नियमानुसार ई-निविदा प्रणाली अवलंबण्याची दक्षता घ्यावी.
०२. उपरोक्त खर्च मागणी क्रमांक-सी-०७ प्रधान शिर्ष- २४०६, वनिकरण व वन्यजीवन, पंचवार्षिक योजनांतर्गत, राज्य योजनांतर्गत योजना (०२) (०६) इको टुरिझम (राज्य) (२४०६-२२९५) या लेखाशिर्षांतर्गत सन २०२४-२५ या वित्तीय वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.
०३. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभाग अनौ.सं.क्र.४१३/२०२४/व्यय-१०, दिनांक १४.१०.२०२४ अन्वये तसेच वित्त विभागाच्या दिनांक ०१.०४.२०२४ व २५.०७.२०२४ चे परिपत्रक आणि वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र.विअप्र/२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनिमय, भाग-२, दिनांक १७.४.२०१५ अन्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
०४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४१०१४२१२११४७५१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विवेक होशिंग)

उप सचिव (वने), महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प,नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
३. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) पश्चिम मुंबई
४. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) पूर्व नागपूर
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग पर्यटन विकास मंडळ, नागपूर

६. मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), नाशिक, कोल्हापूर, चंद्रपूर, पुणे
७. वनसंरक्षक, धुळे, छत्रपती संभाजीनगर, यवतमाळ, नागपूर
८. वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प, अमरावती
९. महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर
१०. सह सचिव/उपसचिव, वित्त विभाग (अर्थ-३)/(व्यय-१०), मंत्रालय, मुंबई-३२
११. उप सचिव, नियोजन विभाग (का-१४७५), मंत्रालय, मुंबई-३२
१२. कार्यासन अधिकारी, फ-२/ब-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
१३. निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.६३/भाग-१/फ-९, दिनांक:- १४ ऑक्टोबर, २०२४
सोबतचे “प्रपत्र - अ”

अ. क्र.	नियंत्रण अधिकारी	निसर्ग पर्यटन स्थळाचे नाव	या शासन निर्णयान्वये वितरीत करावयाची एकुण रक्कम रु. लक्ष
१	२	३	४
१	मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), चंद्रपूर	चंद्रपूर जिल्ह्यातील विसापूर ता.बल्लारपूर येथे बॉटनिकल गार्डन निर्माण करणे या अंतर्गत विविध कामे करणे	१२८८.३०
२	वनसंरक्षक तथा क्षेत्र संचालक, मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प, अमरावती	टिपेश्वर अभयारण्य (वन्यजीव), पांढरकवडा	२०४.६०
३	वनसंरक्षक (प्रा.), छत्रपती संभाजीनगर	मौ.धर्माबाद जि.नांदेड, वनउद्यान	७१.४०
४	वनसंरक्षक (प्रा.), धुळे	श्री.क्षेत्र पद्यालय वन कक्ष क्र.३६९ वन उद्यान	८४.४०
५			१२६.२०
६	मुवसं.(प्रा.) कोल्हापूर	मौ. दोनवडे नितवडे धबधबा	५०.६०
७	वनसंरक्षक (प्रा.), धुळे	मौ. किल्ले भुदरगड निसर्ग पर्यटन स्थळ	४६.४०
८	अप्रमुवसं (वजी) पश्चिम मुंबई मुवसं.(प्रा.) कोल्हापूर	देहूळगाव रेहेकुरी काळवीट अभयारण्य अंतर्गत अप्पाजीबुवा मंदीर/तुकाई माता/वनदेव मंदीर ता.कर्जत	३२४.९०
९		रामपूर किल्ला निसर्ग पर्यटन स्थळ	३१६.९०
१०	अप्रमुवसं (वजी) पश्चिम मुंबई	दंडोबा निसर्ग पर्यटन स्थळ	२५०.५०
११	वनसंरक्षक (प्रा.), धुळे	गोद्री वनउद्यान ता.जामनेर	२०१.६०
१२	अप्रमुवसं (वजी) पूर्व नागपूर	धन्नूर तलावाचे सौंदर्यीकरण	३१३.८०
१३	अप्रमुवसं (वजी) पश्चिम मुंबई	कळसूबाई हरिश्चंद्रगड अभयारण्य	११८.७०
१४	मुवसं.(प्रा.) कोल्हापूर	डोंगराई तीर्थक्षेत्र निसर्ग पर्यटन स्थळ	१५६.१०
१५	वनसंरक्षक (प्रा.), धुळे	पिंपळनेर वनपरिक्षेत्रातील चिवटीबारी धबधबा	६२.१०
१६		वनउद्यान तापी नदी वन पर्यटन स्थळ	४६७.५०
१७	वनसंरक्षक (प्रा.), नागपूर	रामटेक गडमंदिर येथे पर्यटन क्षेत्राचा विकास कार्यक्रम निर्वाचन व शिक्षण केंद्र	८९.१० (तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यतेच्या अधीन राहून)
१८	वनसंरक्षक (प्रा.), नागपूर	मौजे बरडपवणी येथील नौकामाता टेकडीजवळ इकोपार्क	८१.४०

१९	अ.प्र.मु.व.सं (प्रा.) नाशिक	मार्कंडपिंप्री	४२७.९०
२०	वनसंरक्षक (प्रा.), छत्रपती	मौ.वडवळ नागनाथ (संजीवनी बेट)	३१.१०
२१	संभाजीनगर	देवर्जन (हत्तीबेट)	६०.००
२२	मुवसं (प्रा.) नाशिक	चिराईदेवी पर्यटन स्थळ, पूर्व भाग नाशिक	४५५.४०
२३	वनसंरक्षक (प्रा.) धुळे	चारठाणा वनउद्यान ता.मुक्ताईनगर	१५५.२०
२४		माळेगांव वनउद्यान कक्ष क्र.५२४	३१०.४०
२५	मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), चंद्रपूर	कारंजा जंगल सफारी, मध्य चांदा	२५०.२०
२६	वनसंरक्षक (प्रा.), यवतमाळ	ऐतिहासिक ऋषी तलाव	४१५.१०
२७	वनसंरक्षक (प्रा.) धुळे	कोंडाईबारी	६९.६०
२८	वनसंरक्षक (प्रा.) यवतमाळ	रुद्राक्ष वनउद्यान	११८.००
२९	मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.) ,पुणे	पानीव पर्यटन स्थळ	१४४.८०
३०	वनसंरक्षक (प्रा.), छत्रपती संभाजीनगर	वनउद्यान निवळी ता.जितूर	२६२.८०
३१	मुख्य वनसंरक्षक (प्रा.), चंद्रपूर	चंद्रपूर जिल्ह्यातील विसापूर ता.बल्लारपूर येथे बॉटनिकल गार्डन निर्माण करणे या अंतर्गत विविध कामे करणे	१९०.००
३२	अप्रमुवसं (वजी) पूर्व नागपूर	ताडोबा अंधारी व्याघ्र प्रकल्प (बफर)	१००.००
		एकूण	७२४५.००

(विवेक होशिंग)

उप सचिव (वने), महाराष्ट्र शासन